

4/2015

DEMOKRATI & MENNESKERETTIGHETER
Retten til verdighet

Caritas
Norge

Kjære Caritas-venn

Vi lever i en ekstraordinær tid. Flere titalls tusen flyktninger har kommet til Norge. Flere titalls tusen vil komme i løpet av den nærmeste tiden. Vi må gi dem beskyttelse og inkludere dem i vårt samfunn. Det er vår plikt som mennesker og som nasjon.

Caritas arbeider i dag med flyktningkrisen fra konfliktområdene i Syria og Irak, gjennom hele Europa og til akuttmottakene i Norge. Det er dere, alle som støtter vårt arbeid, som gjør dette mulig. Det er dere som gir flyktningene muligheten til å leve et liv i verdighet.

Samtidig er det viktig å arbeide for at flyktningkriser ikke oppstår. Krig, fattigdom og håpløshet resulterer i hva vi i dag ser i konflikt- og nærområdene og her hjemme. Regjeringen forventer at det i 2016 vil komme flere enn 33 000 flyktninger til Norge. Hvis vi ikke tar tak i årsakene til at folk flykter, vil flyktningstrømmene bare fortsette. I dette nummeret av Caritas Info setter vi søkelyset på menneskerettigheter og demokrati – retten til verdighet.

Retten til liv og frihet, retten til å si hva man mener, retten til å delta i fredelige møter, retten til å bestemme over ens eget liv og retten til mat er grunnleggende for ivaretagelsen av menneskets iboende verdighet. Når disse rettighetene brytes, skapes fattigdom og konflikt.

Caritas arbeider alltid ut fra en rettighetsbasert tilnærming enten det er retten til demokratisk deltagelse og retten til vann, som i årets Adventsaksjon for Honduras, eller retten til mat, frihet og utdanning, som i våre andre prosjekter i Latin-Amerika, Afrika og Asia.

Som mange av dere kjenner til, har regjeringen foreslått drastiske reduksjoner i bistandsbudsjettet for 2016. Det er arbeidet for menneskerettigheter utført av våre partnere i Sør som rammes. Dette er svært beklagelig og vi håper Stortinget vil reversere kuttene, slik at vi kan fortsette å støtte våre venner i Sør med å kjempe for retten til et verdig liv.

Med vennlig hilsen,

Martha R. Skretteberg

Martha Rubiano Skretteberg
Generalsekretær i Caritas Norge

REDAKSJON:

Caritas Norge v/Birgit Vartdal

COVER:

Caritas Internationalis/
Annie Bungereouth

Opplag:

5800

PRODUKSJON:

mediateam.no

TRYKK:

Thure Trykk AS

Denne trykksaken
er Svanemerket.

Produsert med støtte fra Norad.

INNSAMLING:

Caritas Norge ble i 2014 kåret til en av de mest effektive og seriøse pengeinnsamlerne i Norge av bladet Kapital.

ADVENTSAKSJONEN 2015

Norges Unge Katolikkers (NUKs) Adventsaksjon 2015 støtter Caritas' arbeid for demokrati og menneskerettigheter i Honduras.

side 4 – 5

VALGÅR I AFRIKA

I løpet av 2015 og 2016 avholdes det parlaments- og presidentvalg i nærmere tretti land i Afrika sør for Sahara.

side 6 – 7

OPPGJØR MED FORTIDEN

FN oppfordrer til en prosess for sannhet, rettferdighet og forsoning på Sri Lanka.

side 8 – 9

NYTT OM VERDEN

Globale nyheter fra Caritas.

side 10 – 11

CUBA ÅPNER SEG MOT VERDEN

Cuba fortsetter å åpne seg mot verden. Det gir håp om et samfunn som er mer mangfoldig, sosialt og demokratisk.

side 12 – 13

NYTT OM CARITAS NORGE

Caritas Norge oppfordrer lokale Caritas-grupper til å engasjere seg for flyktingene.

side 14 – 15

Kommentarer eller innspill til redaksjonen?

Send en e-post til birgit.vartdal@caritas.no

Retten til demokratisk deltakelse **I HONDURAS**

Norges Unge Katolikkers (NUKs) Adventsaksjon 2015 støtter Caritas' arbeid for demokrati og menneskerettigheter i Honduras.

Av Quyen-Di Phan, prosjektsekretær og Birgit Vartdal, kommunikasjonsrådgiver i Caritas.

Deltakere i en ungdomsgruppe som jobber for at lokale myndigheter skal sette deres behov på dagsordenen i kommunen Bonito Oriental i Honduras. Blant annet ønsker de flere muligheter for yrkesopplæring og arbeid. (Foto: Jeanette Olsen/Caritas Norge)

- Jeg håper at vi kan bidra til at spesielt ungdom skal få en stemme i samfunnet, at de skal få anledning til å si ifra når de opplever sine rettigheter som krenket. Det er veldig lett for oss ungdommer i Norge, som lever i et trygt og rikt land, å glemme at det er folk andre steder i verden som ikke har de samme mulighetene som oss. Det sier Mathias Ledum, leder av NUKs karitative utvalg.

Hjelper 25 000

Ledum mener det Caritas-støttede prosjektet er viktig for Honduras' framtid, for at landet

skal klare å utvikle seg videre for alle, ikke bare for den politiske og økonomiske eliten. Prosjektet, som ble startet i 2013, hjelper over 25 000 personer i de fattigste kommunene i landet.

- Gjennom dette prosjektet, ønsker vi å gjøre folk bedre rustet til å forsvare og fremme menneskerettighetene sine, og til å verne om naturressursene. De utvalgte kommunene er også de mest sårbare for naturkatastrofer og klimaendringer. Det forteller Knut Andreas Lid, leder for internasjonal avdeling i Caritas Norge.

Urettferdig og utrygt

Honduras har blitt kalt en hybrid mellom et semi-demokrati og et autoritært regime, og har rykte på seg for å være et av verdens farligste land. Siden kuppet i 2009, har folk i Honduras opplevd store utfordringer, og FNs spesialrapportør på ytringsfrihet og menneskerettigheter har sagt at landet er blant de verste i forhold til brudd på ytringsfriheten. Situasjonen for menneskerettighetsaktivister trekkes fram som spesielt kritisk. Hele 91% av anmeldte tilfeller av vold eller drap mot aktivister og journalister går ustraffet.

Vinner av Raftoprisen 2015, Padre Melo (i midten) i samtale med leder for innenlandsavdelingen i Caritas Norge, Alexander Golding og leder for NUKs karitative utvalg, Mathias Ledum. (Foto: Birgit Vartdal/Caritas Norge)

I tillegg rammer vold og drap utført av kriminelle gjenger tusenvis av unge og andre som kommer i deres vei. Landet har i flere år hatt den høyeste drapsraten i verden. Hvert 78. minutt blir et menneske drept i Honduras. Fattigdom er utbredt og ressursene er svært ujevnt fordelt; en liten elite sitter på store ressurser mens over fire millioner av de åtte millioner innbyggerne i Honduras lever i fattigdom.

Korrupsjon

Mye av årsaken til fattigdom og manglende utvikling skyldes fravær av et deltakende, fungerende demokrati og omfattende korrupsjon på lokalt og nasjonalt nivå. Folk opplever at penger som er satt av til utvikling ikke kommer frem, at kvinner ikke får delta i politiske avgjørelser og at mange utsettes for vold. Dessuten frarøves folk i landsbyene retten til jord og vann som følge av lokale politikeres korrupsjon. Oppmerksomheten i prosjektet er derfor rettet mot kommunene med deres politikere og institusjoner.

Retten til vann

I flere landsbyer i Honduras har politikere godkjent at landsbyens vannkilde ødelegges ved at de tar avgjørelser som påvirker folks hverdagsliv og tilgang til vann. Dette kan skje ved at vannet legges i rør og føres til et privat kraftverk, eller at skogen i området hogges og vannkilden tørker ut. Konsekvensene er at drikkevannet blir forurenset og avlingene tørker ut. Lokalbefolkningen mister dermed både vannet og maten, mens noen få politikere og forretningsmenn blir enda rikere. Gjennom prosjektets demokrati- og

menneskerettighetsopplæring har folk i flere kommuner lært at de skal bli hørt i slike saker. Deres protester har ført til at de har fått stoppet private selskaper fra å overta retten til drikkevannet deres.

Sammen med Kirken i Honduras jobber Caritas med å endre situasjonen ved å styrke befolkningens deltakelse og kunnskap om å bygge et deltakende demokrati på lokalt og nasjonalt plan, basert på Den katolske kirkens sosiallære og menneskerettighetene. Ved å styrke folks evne til å organisere seg politisk, bidrar vi til å redusere brudd på grunnleggende menneskerettigheter.

Myndighetene må stå til ansvar

Et eksempel på hvordan Kirken arbeider med demokrati og menneskerettigheter finner man i bispedømmet Santa Rose de Copán. Her er det opprettet en demokrati- og menneskerettighetskole for alle de 43 menighetene i bispedømmet. Kvinner og menn fra menighetene gis opplæring som de bringer tilbake til menighetene. Her lærer flere personer opp, slik at de igjen kan dele kunnskapen med lokalsamfunnene.

Prosjektet bidrar til at folk blir oppmerksomme på sine rettigheter og at de engasjerer seg i lokalsamfunnene. De sprer så denne kunnskapen og sammen legger de press på myndighetene for å få de tjenestene de har krav på, som helsehjelp og utdanning. Gjennom dette kan de bidra til å redusere fattigdom der de bor.

- For Caritas er det viktig å ikke bygge struk-

turer eller å etablere organisasjoner som konkurrerer med myndighetene. Målet er ikke å kjempe for lokalbefolkningens rettigheter for dem, men å gjøre dem i stand til å ta kampen selv, forteller Knut Andreas Lid.

Roten av urettferdigheten

Mathias Ledum håper mange vil engasjere seg i årets adventsaksjon.

- Adventsaksjonen er blitt ekstra viktig etter at den norske regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett for 2016 kuttet støtten til norsk bistandsarbeid i Latin-Amerika med 70%. Da må vi stå på ekstra for å informere om betydningen av slike prosjekter som blant andre Caritas driver, sier han.

Nylig mottok jesuittpresten og menneskerettighetsforkjemperen, Padre Melo Raftoprisen i Bergen for sitt arbeid for fred og ytringsfrihet i Honduras. I den anledning var han også på besøk hos Caritas Norge i Oslo. Melo understreket at befolkningen i Honduras har behov for prosjekter som gir dem verktøy til å forsvare sine rettigheter overfor staten.

- Bistandsprogrammer som bare hjelper de fattige endrer ikke de grunnleggende problemene i landet. Programmer som forsvare folks rettigheter derimot, går rett til roten av urettferdigheten, sier han.

Barn og unge i Jutipa kommune på nordkysten av Honduras lærer om resirkulering og avfallshåndtering. Det finnes ikke noe statlig renovasjonssystem. (Foto: Jeanette Olsen/Caritas Norge)

I løpet av 2015 og 2016 avholdes det parlaments- og presidentvalg i nærmere tretti land i Afrika sør for Sahara. Bildet er fra folkeavstemningen i Sudan i 2011. (Foto: Sara A. Fajardo/Catholic Relief Services)

Kritisk valgår I AFRIKA

Av Ingrid Finess Evensmo, programkoordinator for Afrika i Caritas Norge.

2016 blir et kritisk år for demokratiet i Afrika. Det skal gjennomføres valg i en rekke land, men betyr det at folkets stemme vil bli hørt?

I løpet av 2015 og 2016 avholdes det parlaments- og presidentvalg i nærmere tretti land i Afrika sør for Sahara. Gjennomføring av valg er blitt en nødvendighet for afrikanske ledere som ønsker å nyte legitimitet hos egen befolkning og hos det internasjonale samfunnet. I hvilken grad valgene er demokratiske er ofte et annet spørsmål. Positive milepæler for demokratiet i Afrika i året som har gått inkluderer gjennomføringen av frie og fredelige valg i Zambia og hos kontinentets økonomiske kjempe, Nigeria. I andre land tviler befolkningen på at deres stemme vil telle.

Styrt i snart 30 år

Til tross for at det jevnlig avholdes valg

i Uganda, har nåværende president Museveni sittet ved makten i snart 30 år. I forkant av det kommende presidentvalget i februar 2016, har presidenten tatt en rekke grep for å sikre minst mulig motstand. Før sommeren ble den ledende opposisjonskandidaten fengslet for å ha brutt regelverket for politisk organisering. Myndighetene innførte nemlig i 2013 en lov som forbyr folk å samle seg uten å ha søkt om tillatelse på forhånd. Loven gjør det også svært vanskelig for sivilsamfunnet og organisasjoner som Caritas å avholde møter der man uttaler seg kritisk mot myndighetene.

Caritas ønsker lovendring

Gjennom Ugandas eksisterende valglover,

har presidenten mulighet til å utnevne den nasjonale valgkommisjonen, og på den måten ha indirekte kontroll over valgprosessen. Caritas i Uganda arbeider for at disse lovene skal endres, og har sammen med andre organisasjoner kommet med en rekke forslag til lovendringer som kan bidra til at valget i 2016 blir mer demokratisk enn tidligere. Men så langt er få av forslagene fulgt opp. Presidenten besluttet å endre navnet fra «Valgkommisjonen» til «Den uavhengige valgkommisjonen», men uten å endre måten medlemmene blir utnevnt på. Folkets tillit til valgprosessen synker dag for dag. Blant dagens heteste kandidater til å bli landets nye ledere er Musevenis sønn og kone.

Økte protester

Museveni-familien bør likevel ikke føle seg trygg på at den kan sitte 30 nye år i presidentstolen. Sosial mobilisering og protester er i økende grad reaksjonen fra folk på det afrikanske kontinentet når deres ledere forsøker klamre seg til makten. I Burkina Faso lyktes folket nylig med å kaste sin lengesittende president. Folkebevegelsene «Citizens' Broom» i Burkina Faso og «Enough is Enough» i Senegal har gitt inspirasjon til andre land, og sosiale medier bidrar til å spre informasjon og kritiske idéer over afrikanske landegrenser og innad i landene. Tidligere i år satte folkelig opprør i DR Kongos hovedstad Kinshasa en stopper for president Kabilas forsøk på å endre grunnloven slik at han kunne stille til gjenvalg. Kabila har sittet i to perioder slik loven tillater, og blir stadig mer upopulær i et land som er preget av ekstrem fattigdom, utbredt korrupsjon og væpnet konflikt i de østlige delene.

Ikke garantert regimeskifte

Befolkningen i DR Kongo er likevel ennå ikke garantert et regimeskifte etter 2016. International Crisis Group frykter at Kabilas neste trekk er å bruke de lokale og provinsielle valgene, planlagt i samme tidsrom, som et påskudd for å utsette presidentvalget og kjøpe seg tid. Myndighetene får også sterk kritikk for ikke å bevilge nok ressurser til

å gjennomføre valgene, og for ikke å registrere velgere som var for unge til å stemme ved forrige presidentvalg. De siste månedene har flere regjeringspartnere som har kritisert Kabila fått sparken, og flere personer er arrestert etter politiske protester.

Frykter vold og ny borgerkrig

Ekspertene er bekymret for konsekvensene dersom presidentvalget i DR Kongo ikke gjennomføres etter planen. I et verst tenkelig scenario kan politisk uro eskalere til vold over hele landet, og forårsake nye flyktningstrømmer og menneskelig lidelse. Som en advarsel holder det å se til nabolandet Burundi. Etter en lengre periode med stabilitet, har konflikten som oppstod da presidenten tidligere i år trosset grunnloven og stilte til gjenvalg, ført til at nærmere 200 000 mennesker er på flukt og at landet står på randen av en ny borgerkrig. Konsekvensene av mislykket demokratisk utvikling er ikke bare negativt for landet det gjelder, men effektene spres ofte til hele regioner. Flyktningstrømmer fra naboland legger press på og destabiliserer afrikanske land og lokalsamfunn der fattigdommen allerede er stor og kapasiteten sprengt. Caritas i DR Kongo tar nå imot flyktninger fra Burundi i tillegg til å dekke behovene til fattige og sårbare i eget land. Likeledes jobber Caritas i Uganda med å hjelpe mennesker som har

flyktet over grensen fra den pågående volden i Sør-Sudan. Kun et fåtall av dem som flykter fra politisk vold i afrikanske land vil noen gang ankomme Europa eller Norge.

Sivilsamfunnet bidrar

Valg innebærer alltid en risiko for at spenninger øker mellom ulike grupper. Men å ikke gjennomføre valg, kan også lede til vold og protester, og er i alle tilfeller et alvorlig nederlag for demokratiet og demokratisk utvikling. Derfor er det avgjørende at Afrikas store valg-år 2016 gjennomføres på en rettferdig og fredelig måte i de ulike land. Caritas forsøker å bidra til dette blant annet gjennom velgeropplæring i tusenvis av lokalsamfunn, og ved å foreslå lovendringer og overvåke valg. I 2015 bidro støtten fra Norge til at Caritas i Zambia kunne delta aktivt i forberedelser og overvåking av presidentvalget. Som en av ^{*}Zambias største sivilsamfunnsorganisasjoner, gav dette legitimitet til valget og bidro til en vellykket gjennomføring. I DR Kongo og Uganda, der Caritas Norge også støtter de lokale Caritas-gruppene, arbeider organisasjonene under mer utfordrende forhold. Desto viktigere blir støtten til det sivile samfunn, som kan være med på å sikre at folkets stemmer til slutt blir hørt.

Valg innebærer alltid en risiko for at spenninger øker mellom ulike grupper, men å ikke gjennomføre valg, kan også lede til vold og protester, og er i alle tilfeller et alvorlig nederlag for demokratiet og demokratisk utvikling.
(Foto: Sara A. Fajardo/Catholic Relief Services)

Møte mellom religiøse ledere i Jaffna, hvor krigen var mest ødeleggende. Møtet var en del av forsoningsprogrammet som Caritas Norge støtter. (Foto: Aron Halfen/Caritas Norge)

Bedre utsikter for demokrati og menneskerettigheter **PÅ SRI LANKA**

Av Aron Halfen, programkoordinator for Asia og Afrika og Roxicca Thirumeny, prosjektmedarbeider i Caritas Norge.

I oktober publiserte FNs menneskerettighetsråd konsensusresolusjonen «Accountability in Sri Lanka». Resolusjonen påpeker at det ble begått forferdelige forbrytelser under borgerkrigen og oppfordrer til en prosess for sannhet, rettferdighet og forsoning.

- Denne resolusjonen gjør det klart at det er på tide at den srilankiske regjeringen handler, sier John Fisher fra Human Rights Watch (HRW).

Resolusjonens tilslutning til en rettslig mekanisme med internasjonal deltakelse er en viktig anerkjennelse av behovet for at verdenssamfunnet involverer seg for å sikre rettferdighet for ofrene, ifølge HRW.

Samarbeidsvilje

Den nye regjeringen på Sri Lanka har så langt vist større grad av åpenhet og samarbeidsvilje enn sine forgjengere i denne sammenhengen og har akseptert mange av anbefalingene for å bedre menneskerettighetssituasjonen. Regjeringen har sagt seg villig til å fremskynde prosessen med tilbakeføring av land konfisk-

ert av sikkerhetsstyrkene under borgerkrigen, samt å etterforske påstander om angrep på sivilsamfunn, media, og religiøse minoriteter. Men regjeringen er imidlertid motvillig til å inkludere internasjonale aktører, noe som ville gjort prosessen mer åpen og etterrettelig.

- Resolusjonen kan vise seg å bli en milepæl i et oppgjør med tidligere og pågående brudd på menneskerettighetene, mener Fisher.

Ansvaret hviler nå på regjeringen for å innfri sine løfter og på FNs medlemmer for å følge dette opp. Farhan Haq, assisterende talsmann for FNs generalsekretær Ban Ki-moon, sier at FN vil fortsette å holde presset på Sri Lanka når det gjelder resolusjonens påstander om krigsforbrytelser.

Den tamilske diasporaen i Norge følger også denne prosessen tett, blant annet i samarbeid med Caritas Norge.

Arbeid for religiøs forsoning

- Gjenoppbygging av et land handler om mer enn bare infrastruktur. Enda viktigere er det å fremme menneskelig verdighet, respekt for menneskerettigheter, og full inkludering av hvert medlem av samfunnet, sa Pave Frans da han besøkte Sri Lanka i januar.

Siden 2013 har Caritas Norge bidratt til å redusere konfliktnivået og sikre livene til religiøse minoriteter på Sri Lanka for å oppnå en bedre og mer harmonisk fremtid. Gjennom prosjektet for religiøs forsoning, forsøker vi å forstå de opprinnelige årsakene til diskriminering av religiøse minoriteter. Hovedmålene

er å skape forståelse og finne en felles plattform for dialog, for å hindre diskriminering og sikre rettighetene til minoriteter i størst mulig grad.

I januar 2015 ble Maithripala Sirisena valgt som ny president med støtte fra opposisjonen og flere sivilsamfunnsgrupper. Blant disse gruppene var det en overveldende støtte fra minoriteter, spesielt blant tamiler og muslimer, og det var en utbredt forventning om at valgseieren ville fremme tillit og forsoning i alle kommunene på Sri Lanka. Sirisenas viktigste løfte var å fremme godt styresett og å redusere den utøvende makten til presidenten, samt å styrke rollen til statsministeren og regjeringens ministerråd og dermed overføre mer makt til parlamentet.

Ny kurs etter valget

Det var derfor stor spenning knyttet til utfallet av parlamentsvalget i august. Valgkampen til opposisjonen ble ledet av den tidligere presidenten, Rajapakse, som lovet å følge en mer forsonende agenda ved å gjennomføre en valgreform og fremme godt styresett. Rajapakse hevdet videre at han vil arbeide for å fremme inter-etnisk harmoni og ta opp misnøye blant minoritetene. Muligens har han tatt lærdom av sine tidligere erfaringer og valgnederlaget i januar. Men Rajapakse gikk på et nytt nederlag i parlamentsvalget, mens Sirisenas stilling ble styrket. Mange håper nå at den positive utviklingen kan fortsette.

For Caritas har den nye politiske situasjonen etter presidentvalget i januar vært lovende:

- I en slik sammenheng ser vi større muligheter for å fremme godt styresett og inter-etnisk harmoni. Utfordringen blir hvordan en ny regjering vil arbeide under en president som fortsatt har betydelig utøvende makt, sier direktør for Caritas Sri Lanka, pater George Sigamoney.

Forbedringer etter borgerkrigen

Den vanskelige situasjonen etter borgerkrigen har vist tegn til forbedring det siste året. Etter presidentvalget i januar, har reiserestriksjoner til de nordlige og østlige provinsene blitt mer avslappet. Regjeringen har også lovet å tilbakeføre noen av de landområdene som ble okkupert av sikkerhetsstyrker under borgerkrigen. Det er satt i gang en prosess med å tilbakeføre noen landområder som tilhører lokalbefolkningen. Sikkerhetsstyrkene i nord har holdt en lav profil og dagliglivet i begge provinsene er langt mer rolig nå.

Programkoordinator for Asia i Caritas Norge, Aron Halfen, var nylig på prosjektbesøk på Sri Lanka og kunne selv erfare den positive utviklingen.

- Caritas, som er en katolsk organisasjon, har nå fått anerkjennelse blant buddhistiske, muslimske og hinduistiske grupper. Sammen har de oppnådd gode resultater, selv under de krevende forholdene som utviklet seg de

siste årene, konstaterer Halfen.

Caritas Sri Lanka har klart å samle religiøse ledere fra de forskjellige religionene.

- Vi når ut til om lag 40 000 personer; ungdom, elever, lærere, religiøse ledere, medlemmer av multireligiøse samfunn og representanter fra myndighetene. Samlet vil vi nå omkring 200 000 personer over hele landet, sier Halfen. Gjennom prosjektaktivitetene får deltagerne kjennskap til de forskjellige kulturene og lærer å respektere andres verdier og religioner. Det forventes nå enda større oppslutning om dette programmet i lys av den nye politiske situasjonen.

FAKTA

Borgerkrigen på Sri Lanka

• Borgerkrigen på Sri Lanka pågikk i over 40 år. Over 100 000 liv var gått tapt etter de siste kamphandlingene tok slutt i 2009.

• Den væpnende konflikten stod mellom regjeringshæren og opprørsgeriljaen TTE, bedre kjent som Tamiltigrene, som kjempet for et autonomt område for den tamilske minoriteten på Sri Lanka.

• Den srilankiske regjeringen fikk massiv kritikk internasjonalt for sin brutale avslutning på krigen, men også Tamiltigrene har blitt anklaget for grove krigsforbrytelser.

Foto: Caritas Internationalis

KARDINAL TAGLE OPPFORDRER TIL SOLIDARITET MED FLYKTNINGENE

- Alle har sett bildene på TV, likevel er det et sjokk å få førstehåndskjennskap til flyktningkrisen. Det sier leder av Caritas Internationalis, kardinal Antonio Louis Tagle. Han besøkte en transitleir for migranter og flyktninger i Idomeni i Hellas ved grensa til Makedonia nylig.

- Du ser forvirringen, trøttheten og frykten i ansiktene deres. Vi kan absolutt gjøre mer for flyktningene, og nasjoner kan absolutt samarbeide mer for å lette deres lidelse, la han til.

Over 700 000 mennesker har krysset Middelhavet hittil i 2015. 90 prosent av disse kommer fra land som Syria, Afghanistan og Irak. To tredjedeler krysser havet fra Tyrkia til en av de greske øyene, før de tar ferge til Aten og buss til grensen. Et halvt dusin busser kommer hver morgen til Idomeni, et lite sted med 120 innbyggere som tar imot 5 000 nye ansikter hver eneste dag. Kardinal Tagle forteller at Caritas Hellas er helt avhengig av frivillige, som bytter på å servere mat, dele ut klær og tilbringer dagene og kveldene sammen med flyktningene.

- Caritas Hellas får riktignok mye godvilje og donasjoner fra andre deler av verden, men til syvende og sist ville ikke Caritas overleve uten frivilligheten, sier Tagle.

KOMIKER VALGT TIL PRESIDENT I GUATEMALA

Foto: Caritas Guatemala

Komiker Jimmy Morales sikret seg et klart flertall i presidentvalget i Guatemala i slutten av oktober. Konservative Morales har liten politisk erfaring, men var likevel favoritt før valget. Han gikk seirende ut av den første valgrunden, men klarte ikke å sikre seg over 50 prosent av stemmene. Dermed ble det ytterligere en runde mellom ham og Sandra Torres, som er tidligere førstedame. Valgprosessen har vært preget av kaoset rundt ekspresidenten Otto Pérez, som ble felt av en korrupsjonsskandale og måtte gå av i starten av september etter massiv folkelig mobilisering for politisk endring. Utfordreren, Sandra Torres var gift med Álvaro Colom, som var president i Guatemala fra 2008 til 2012. Alejandro Maldonado har vært konstituert som president siden Pérez trakk seg.

FREDSAVTALEN BRYTES I SØR-SUDAN

Foto: Caritas Norge

Caritas besøkte nylig Sør-Sudan, og møtte en bekymret befolkning som ikke ser tegn til at fredsavtalen fra august i år etterfølges. – Vårt folk må få hvile nå, uttalte en høytstående embetsmann. Han viste til at titusener har blitt drept og voldtatt siden den væpnede konflikten brøt ut i desember 2013, og 3,9 millioner trues av sult. Begge parter i konflikten bygger nå opp sine våpenlagre, et direkte brudd på fredsavtalen.

2,2 millioner mennesker er på flukt internt og over 600 000 har flyktet til nabolandene. FN har bare fått 55% av pengene de trenger for å håndtere krisen, som anslås å være like alvorlig som krisen i Syria. De verste overgrepene begås i områder der krigshandlinger gjør at FN ikke har tilgang til befolkningen.

På grunn av krig og flukt kan ikke folk drive jordbruk. Sammen med en galopperende inflasjon, gjør dette at de fanges i en sirkel av sult og avhengighet av matvarehjelp.

• PROTESTERTE MOT BISTANDSKUTT

Foto: Caritas Norge

- Det er ikke akseptabelt at verdens mest marginaliserte og sårbare må betale for flyktningdugnaden i Norge. Vi er i en ekstraordinær situasjon som krever ekstraordinære tiltak med ekstraordinære midler. Det sier leder for internasjonal avdeling i Caritas Norge, Knut Andreas Lid.

Regjeringens forslag til kutt i bistandsbudsjettet vil ifølge Lid medføre at Caritas må slutte å gi hjelp til over 100 000 barn, kvinner og menn som lever i ytterste nød. Caritas Norge var blant rundt 160 organisasjoner som protesterte foran Stortinget 4. november mot regjeringens forslag om å kutte drøyt 4,2 milliarder kroner i den langsiktige bistanden. Tapte skolegang og tilgang til helsetjenester for hundretusener av barn, flere barnebruder og økt flyktningestrom, er bare noen av konsekvensene, ifølge organisasjonene. Regjeringen mener kuttene er nødvendige for å dekke de ekstra kostnadene som økningen i antall asylsøkere til Norge vil føre med seg. I løpet av 2016 vil det komme flere enn 33 000 flyktninger til Norge. Det vil medføre ekstrakostnader på statsbudsjettet neste år på 9,5 milliarder kroner.

JORDSKJELV I PAKISTAN & AFGHANISTAN

Foto: Caritas Pakistan

Et stort jordskjelv rammet Pakistan og Afghanistan 26. oktober. Mer enn 360 mennesker ble drept, 2000 skadet og over ti tusen hjem ble ødelagt. Skadene var størst i Pakistan, som er tettest befolket. Skjelvet hadde en styrke på 7,7 og episenter i de utilgjengelige fjellområdene i det nordøstlige Afghanistan. Episenteret lå dypt, noe som gjør det svakere enn et grunt skjelv med samme styrke ville vært. Til sammenligning målte jordskjelvet i Pakistan i 2005 7,6 og 75 000 mennesker mistet livet. Redningsarbeidere, som har vært inne i noen av de jordskjelvrammede områdene, sier til BBC at kulden gjør forholdene livsfarlige for folk som er blitt hjemløse eller som ikke tør å vende hjem til husene sine av frykt for etterskjelv. Behovet for telt og tepper er akutt. Caritas Norge har startet en innsamlingsaksjon for jordskjelvfrene. Mer informasjon på www.caritas.no.

TO ÅR SIDEN TYFONEN HAIYAN RAMMET FILIPPINENE

Foto: Caritas Internationalis

- En forpliktende global klimaavtale er helt nødvendig for å redde millioner av liv og redusere dramatiske klimaeffekter som tyfonen Haiyan som rammet Filippinene, mener Caritas. Stormen traff den vestlige delen av Filippinene for to år siden og er en av de sterkeste som noen gang er registrert. Den drepte 6 300 mennesker og over tre millioner mistet hjemmene sine. I etterkant av stormen har Caritas utført en av sine største nødhjelpsoperasjonene noensinne for å hjelpe 1,8 millioner mennesker. Caritas prioriterte gjenoppbygging og arbeid for å styrke lokalsamfunnens evne til å møte lignende katastrofer. Nesten 28 000 mennesker har deltatt i katastrofereduserende programmer, over 200 000 mennesker har fått hjelp til å skaffe seg et levebrød, mens 165 000 mennesker har fått tak over hodet med hjelp fra Caritas. Nancy Bargayo (bildet) og hennes familie er blant dem som har fått hjelp fra Caritas.

Les mer om disse sakene på
www.caritas.no

Pater Yosvany, rektor ved Felix Varela kultursenter (til venstre) deltok på en markering mot bistandskutt sammen med leder for internasjonal avdeling i Caritas Norge, Knut Andreas Lid. (Foto: Birgit Vartdal/Caritas Norge)

Cuba åpner seg **MOT VERDEN**

Av Birgit Vartdal, kommunikasjonsrådgiver i Caritas Norge.

Cuba fortsetter å åpne seg mot verden. Det gir håp om et samfunn som er mer mangfoldig, sosialt og demokratisk.

- Cuba er et land i forandring. Det er en prosess på gang som på sikt vil gi større grad av inkludering, mer bredde og åpenhet. Det at vi har gjenopprettet relasjonene med USA, har gjort denne prosessen mulig. Det sier pater Yosvany Carvajal, rektor ved Felix Varela kultursenter i Havanna. Nylig besøkte Caritas Norge i Oslo.

Felix Varela kultursenter, som Den katolske kirken på Cuba driver, og som Caritas Norge og norske myndigheter støtter, gir unge cubanere opplæring i blant annet menneskerettigheter, demokratiteori og etablering og drift av små bedrifter. Dette arbeidet blir sett

på som svært viktig for fremtiden til øystaten. Cuba har måttet lide på grunn av sanksjonene som USA har påtvunget nasjonen. Sammen med et autoritært styre på hjemmebane, har sanksjonene bidratt til at fattigdommen i landet er stor. Men når USAs over 50 år lange handelsblokade går mot slutten, åpnes også nye og uante muligheter for cubanerne.

Paven spilte nøkkelrolle

Pave Frans spilte en nøkkelrolle i forhandlingene mellom Cuba og USA. For ikke mange ukene sidene tok pater Yosvany imot pave Frans ved Felix Varela kultursenter. Besøket var et av mange stopp på Pavens rundreise på

Cuba, et besøk som ble fulgt av en hel verden. Da Cubas president Raúl Castro håndhilste på Paven og takket ham for den avgjørende rollen han har spilt i tilnærmingen mellom de to landene, fikk Castro et oppmuntrende svar tilbake:

- I noen måneder har vi sett noe som fyller oss med håp: en normalisering av forholdet mellom to folk etter år med uvennskap, sa pave Frans og ba USAs og Cubas ledere fortsette sitt arbeid og fremstå som et eksempel for resten av verden.

- Pavens besøk var et historisk øyeblikk for oss på Cuba, og hans besøk ved Felix Varela

Ungdommer ved Felix Varela kultursenter venter spent på pave Frans.
(Foto: Martha R. Skretteberg/Caritas Norge)

Pave Frans ankommer Felix Varela kultursenter.
(Foto: Martha R. Skretteberg/Caritas Norge)

kultursenter var hans måte å kunngjøre for det cubanske folk den støtten som Kirken kan gi dem i en tid hvor landet gjennomgår store forandringer. Felix Varela kultursenter kan bidra til å gi håp om en bedre fremtid hvor alle kan tenke fritt og ha sin egen mening, sier pater Yosvany. I dag er ikke det en selvfølge for cubanerne.

Undertrykker kritikere

Ifølge en rapport Human Rights Watch (HRW) publiserte tidligere i år, fortsetter den cubanske regjeringen å undertrykke meningsmotstandere. Mens den de siste årene har gått bort fra lange fengselsstraffer for å straffe sine kritikere, har vilkårlige arrestasjoner av menneskerettighetsforkjempere, uavhengige journalister og andre kritikere økt dramatisk. Fengsling blir ofte brukt preventivt for å hindre folk i å delta i fredelige demonstrasjoner og møter der det blir diskutert politikk. Myndighetene kontrollerer alle medier og har innført strenge restriksjoner i tilgangen på informasjon utenfra, noe som alvorlig begrenser yttingsfriheten.

- Det er viktig at de endringsprosessene som er i gang på Cuba er forankret i hele befolkningen, at det er deres prosess og at de skjer på deres premisser, sier leder for internasjonal avdeling i Caritas Norge, Knut Andreas Lid. Den katolske kirken er i dag den eneste ikke-

statlige institusjonen i landet av betydning. Med sin unike posisjon kan Kirken bidra til å påvirke utviklingen, mener generalsekretær i Caritas Norge, Martha Rubiano Skretteberg. Hun var også invitert til Cuba av den cubanske regjeringen i anledning Pavens besøk.

Unge vil forme fremtiden

Ved Felix Varela kultursenter, møtte hun studenter, unge kvinner og menn som fortalte henne at deres deltakelse på kurs og i debatter ved senteret har utvidet deres horisont og gitt næring til ønsket om å bidra positivt til å forme landets fremtid.

- Forventningene om endring er store, særlig blant de unge. Dette tror jeg har satt i gang en prosess som er vanskelig å stoppe. Flere unge har fått bedre tilgang til Internett og ser verden med nye øyne. Store endringer vil presse seg fram, men det er langt fra sikkert at Cuba vil følge en ren kapitalistisk vei som Øst-Europa eller ta i bruk den kinesiske modellen. Cubanerne er et stolt folk som vil finne sin egen vei, sier Skretteberg.

- Det er fortsatt vanskelig å svare på hvordan fremtiden blir på Cuba, for den er svært kompleks, sier pater Yosvany.

- Fremdeles er det mye som må gjøres. Neste år vil det finne sted en viktig kommunistisk

partikongress (Congreso del Partido Comunista) som skal definere hva slags type sosialisme og samfunn man ønsker å beholde og hva som må forandres og bygges opp. Vi ønsker å beholde en rekke sosiale ordninger som allerede er godt utbygget på Cuba, slik som helseordninger, trygd og utdanning. Dette ønsker vi ikke å miste på veien, legger han til.

Deltok i demonstrasjon

Pater Yosvanys besøk i Norge sammenfalt med norske organisasjoners koordinerte protest mot regjeringens forslag om å kutte kraftig i den langsiktige bistanden. Sammen med Caritas deltok han i en protestmarkering foran Stortinget. Det synes han var en fin opplevelse.

- Det var fint å se at selv om regjeringen har bestemt noe, finnes det muligheter for å gi uttrykk for at man er uenig, på en fredelig og respektfull måte. I fremtiden må vi også ha denne respekten for alle som tenker annerledes og støtte dem. Å delta i en demonstrasjon av denne typen, bør være en rett og en lov i ethvert land, mener jeg.

- Fremfor alt er det flott at en så stor del av befolkningen og politikerne i Norge bryr seg om de fattigste, de som lider og har det vondt. Det gjør heldigvis også regjeringen på Cuba, sier pater Yosvany.

Frivillige som ressurs for **FLYKTNINGER I NORGE**

Av Sigrid Westeng Odden, daglig leder av Caritas Infosenter.

Den store flyktningstrømmen til Norge krever en ekstraordinær innsats fra frivillige organisasjoner. Caritas bidro nylig med nødovernatting for 80 flyktninger i St. Olav menighets lokaler i Oslo.

Arbeidet ble gjort i samarbeid med norske myndigheter. Flyktningene ble innlosjert på feltsenger i menighetssalen og i Mariagården. Alle flyktningene ble værende to netter, før de ble sendt videre til et mer langvarig botilbud. Leder for innenlandsavdelingen i Caritas Norge, Alexander Golding, forteller at det blant flyktningene var både familier og enslige, fra blant annet Syria, Iran, Irak, Afghanistan og Eritrea.

Avhengig av frivillige

- Caritas brukte en rekke frivillige fra menigheten, men rekrutterte også flere frivillige via sosiale medier. Caritas setter stor pris på engasjementet. Det er takket være denne

innsatsen at dette kunne gjennomføres, sier Golding.

Ifølge Aftenposten ber UDI om utvidet akutt-hjelp for å takle den økte tilstrømmingen av flyktninger til Norge. UDI-direktør Frode Forfang, sier til avisa at situasjonen er krevende. Det kom 2365 asylsøkere til Norge siste uken i oktober. Til sammen søkte rundt 8800 asyl i løpet av oktober måned. I fjor var antallet asylsøkere som kom til Norge til sammenligning 11 500, for hele året. Siden september har Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) bistått UDI med å ta imot flyktninger.

Caritas vil også i tiden framover ha behov for frivillige som ønsker å jobbe med flyktninger.

I løpet av 2016 regner regjeringen med at det vil komme 33 000 nye flyktninger og asylsøkere til Norge.

Oppfordrer til lokalt engasjement

Caritas oppfordrer lokale Caritas-grupper til å engasjere seg i dette arbeidet.

- Erfaringen med akuttovernatting viser at mange kan og vil engasjere seg på kort varsel, men god integrering krever også langsiktig innsats og lokale løsninger, sier integrasjonsrådgiver i Caritas, Per Wenneberg. Caritas Norge håper at lokale Caritas-grupper har mulighet til å sette i gang ett eller flere tiltak.

Her er noen konkrete tips og råd:

FLYKTNINGGUIDE

Å være en flyktningguide innebærer å følge én flyktning/asylsøker (og evt. familie) over tid. Mange flyktninger møter utfordringer med å bli kjent med mennesker i sitt nærmiljø. Mange kan ha behov for en person som kan vise dem rundt, en å snakke norsk med eller bare en person å dele tiden med. Menighetene kan bidra med å organisere dette og koble flyktningguider med trengende.

SAMTALEGRUPPER FOR Å PRAKTISERE NORSK

Å lære et språk krever at man har noen å snakke med ut over norskundervisning. Det kan derfor være en god idé å arrangere samtalegrupper, der man kan møtes for å snakke norsk sammen.

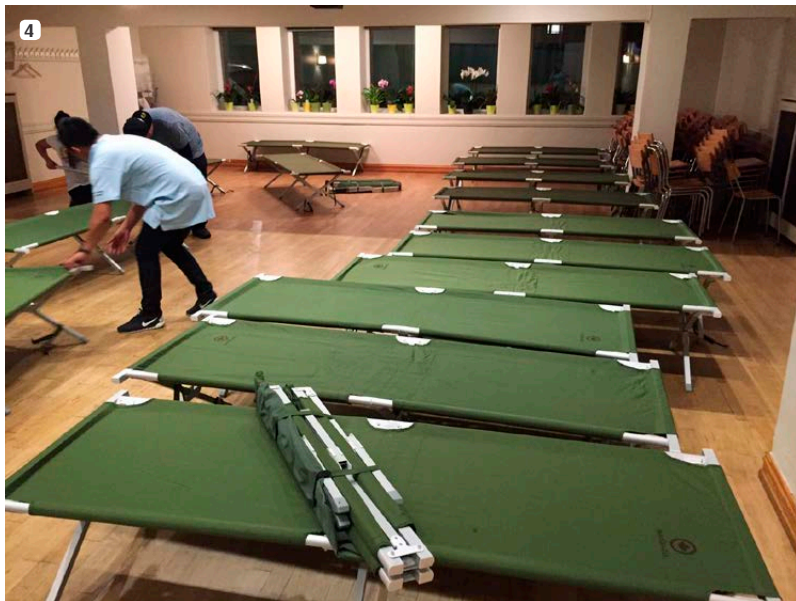
AKTIVITETER PÅ MOTTAK

Det er mulig å kontakte asylmottak i nærmiljøet og høre om man kan ta ansvar for en aktivitet en gang eller to pr. måned. Dette kan være fotballkamper, håndarbeidsklubb, eller turgrupper. Ta kontakt med mottaket og sjekk hva behovene er. Det er fint om ungdomsgrupper og barnegrupper kan engasjere seg for jevnaldrende.

- 1 Frivillige, Aathira Gissy, gjør i stand senger til flyktninger i Mariagården.
- 2 Vietnamesere fra St. Johannes menighet bidro med nudelsupper til flyktningene. Suppen ble servert med friske grønnsaker og egg.
- 3 Sengene ferdig oppredd i Mariagården.
- 4 Feltsenger ble satt opp i St. Olav menighetssal.

Alle foto: Sigrid Westeng Odden/Caritas Norge

SJEKK BEHOVET FØR INNSAMLING

Veldig mange ønsker å gi klær, leker og andre ting til flyktningene. Det er positivt, men en del asylmottak forteller nå at de blir overlesset av klær og utstyr. Før en eventuell innsamling av utstyr, er det lurt å kontakte asylmottaket og undersøke hva de trenger.

RÅD ELLER SPØRSMÅL:

Trenger du/dere råd eller har spørsmål, står Caritas Norge tilgjengelig for assistanse. Caritas Norge kan nås på telefon 23 33 43 60 eller på e-post til hjelp@caritas.no

Hvis du ønsker å bidra som frivillig, kan du sende en e-post til frivillig@caritas.no

DEL HVA DERE GJØR!

Settes det i gang aktiviteter, er det fint om dere informerer Caritas Norge om dette. Send en e-post til hjelp@caritas.no.

KONTAKTINFORMASJON:
caritas@caritas.no
www.caritas.no
Tlf: 23 33 43 60
Gavekonto: 8200.01.93433

POSTADRESSE:
Caritas Norge
Postboks 9277
Grønland
0134 Oslo

BESØKSADRESSE:
Caritas Norge
Storgata 38
(inng. Hausmannsgate)
0182 Oslo

Caritas' symbolske julegave 2015:

GI HÅP TIL FLYKTINGENE

En flyktningjente blåser såpebobler på den greske øya Kos. Foto: Natalia Tsoukala/Caritas Internationalis.

Lurer du på hva du skal gi til noen du er glad i? Gi en symbolsk julegave ved å støtte Caritas Norges arbeid for flyktningene. Slik kan du gi håp til mange flyktninger som nå har det vanskelig!

Caritas tilbyr i år et alternativ til deg som av den ene eller andre årsaken ikke ønsker å gi bort enda en "ting" til jul. Det kan være fordi du vil gi noe til noen som har «alt», eller kanskje du rett og slett synes jula er blitt for materialistisk. Da kan du gi et symbolsk julegavekort fra Caritas, der inntektene går til flyktningene som nå har det vanskelig.

Slik går du frem: Gå inn på vår webside **www.caritas.no** eller benytt vårt kontonummer **8200.01.93433**, merk innbetalingen med **"Symbolsk julegave-flyktninger"**. Du velger selv størrelsen på ditt bidrag. Alle som gir en symbolsk gave til Caritas vil få et kort som kan gis videre til den som skal motta gaven. I kortet er det informasjon om at et bidrag er gitt til Caritas Norge i mottakers navn, samt plass til å skrive inn mottakers og givers navn og en personlig hilsen om man ønsker det.

Husk å oppgi din e-postadresse dersom du ønsker å få tilsendt et kort via e-post, som kan skrives ut hjemme. Du vil motta elektroniske kort noen dager etter at du har kjøpt den symbolske julegaven. Du kan også få tilsendt kortet i posten, men kjøper du en symbolsk julegave etter 15. desember, vil vi ikke kunne garantere at kortet kommer fram i posten innen julaften.